

ВСТУП

1. Українська мова і література.

2. Анотація навчальної дисципліни. Програму з української мови і літератури на 2019–2020 навчальний рік (її зміст, структуру та логіку курсу) для слухачів лекторію під час канікул підготовчого відділення розроблено з урахуванням вимог чинної програми Українського центру оцінювання якості освіти підготовки до ЗНО–2020

(http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2016/12/Programa_2020_ukr.mova.pdf)

3. Предметом навчальної дисципліни є опрацювання слухачами програми курсу «Українська мова і література», затвердженою МОН України в цілому, так і деяких розділів, тем, необхідних для написання тестового завдання.

4. Тип. Дисципліна «Українська мова і література» є нормативним курсом для слухачів підготовчого відділення, викладається упродовж шкільних канікул в обсязі **150 акад. год.**, з них практичних – 28 год., пробне тестування – 4 год., самостійна робота слухачів (СРС) – 118 год. Форма підсумкового контролю відсутня, на початку слухачі проходять пробне тестування.

5. Термін вивчення дисципліни – тиждень.

6. Мета і завдання навчальної дисципліни:

- систематизація знань з української мови і літератури;
- ліквідація прогалин шкільної освіти, що можуть мати місце за рахунок варіативності програм з української мови і літератури для загальноосвітніх навчальних закладів;
- підготовка слухачів до складання зовнішнього незалежного оцінювання – 2020 з української мови і літератури шляхом підсумкового тестування, що розроблені за зразком тестів з української мови і літератури – 2005–2019 років.

Після завершення навчання випускники підготовчого відділення мають

знати:

- основні мовні поняття та терміни;
- мовні явища та закономірності;
- правила мови (словниковий склад, звукова будова, морфологія, синтаксис, пунктуація, стилістика, орфографія);
- з української літератури слухач повинен виявити знання історико-літературного та теоретичного матеріалу, передбаченого навчальною програмою;
- зміст літературознавчих понять і термінів;
- основні літературні напрями, течії, стилі;
- життя і творчість представників того чи іншого літературного періоду;

уміти:

- з мови: робити фонетичний, лексико-граматичний, морфемний, морфологічний аналізи слова, синтаксичний розбір речення;
- відрізнити випадки правильного використання мовних засобів від помилкових;

- створювати власні висловлення, чітко формулюючи тезу, наводячи переконливі аргументи, використовуючи доречні приклади, логічно й послідовно викладаючи думки та формулюючи відповідні висновки;
- з літератури: аналізувати художній твір (визначати жанр, тему, або мотив, художню ідею, проблематику, схарактеризувати композицію);
- визначати у передбачених програмою творах лексико-синонімічні засоби вираження мовлення (архаїзми, історизми, варваризми, екзотизми, старослов'янізми, діалектизми, жаргонізми, професіоналізми, арготизми), тропи (епітети, порівняння, метафору, метонімію, синекдоху, перифразу, евфемізми, гіперболу, літоту, іронію), стилістичні фігури (інверсію, тавтологію, асиндетон, полісиндетон, синтаксичний паралелізм, анафору, епіфору, анепіфору, градацію, антитезу, оксиморон, риторичні фігури).
- застосовувати набуті знання з мови й літератури в практичних ситуаціях;
- використовувати різноманітні виражальні засоби, граматичні конструкції, лексичне і фразеологічне багатство української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування;
- оформлювати письмове мовлення відповідно до орфографічних, граматичних і пунктуаційних норм української мови;
- у власному висловлюванні в тесті показати теоретичні знання української літературної мови, її словникового складу, звукової будови, морфології, синтаксису, стилістики, правил орфографії і пунктуації;
- за визначений час (180 хвилин) розв'язувати тест.

7. Попередні вимоги – повна загальна середня освіта, навчання в школі екстернів, навчання в 11 класі.

8. Методи викладання – репродуктивний, проблемно-орієнтаційний.

9. Методи оцінювання – поточне опитування.

10. Мова викладання – українська.

11. Система оцінювання знань слухачів підготовчого відділення у 2019/2020 навчальному році

№ п/п	тип завдань	номери завдань у тесті	кількість завдань цього типу	оцінка за правильну відповідь, число балів	максимальна оцінка за даний тип завдань
1	З вибором однієї правильної відповіді	1–23, 29–33 34–53	48	1	48
2	На встановлення відповідності (логічні пари)	24–28, 54–57	9	1 – одна правильна відповідь (логічна пара) 2 – дві правильні відповіді (логічні пари) 3 – три правильні відповіді (логічні пари) 4 – чотири правильні відповіді (логічні пари)	36
3	З розгорнутою відповіддю	58	1	1 – теза: 0, 1 або 2 бали 2 – аргументи: 0, 1 або 2 бали 3а – приклад із літератури чи ін. видів мистецтва: 0, 1 або 2 бали 3б – приклад, що є історичним фактом або випадком із життя: 0, 1 або 2 бали 4 – логічність, послідовність: 0, 1 або 2 бали 5 – висновок: 0, 1 або 2 бали 6а – орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3 або 4 бали 6б – лексика, граматики, стилістика: 0, 1, 2, 3 або 4 бали	20
усього 104 тестових балів					

Шкала відповідності

За 200 – бальною шкалою	За національною шкалою
185 – 200	відмінно
160 – 184	добре
140 – 159	задовільно
101 – 139	
0 – 100	не задовільно

12. Таблиця перерахунку балів 0 – 104 – 200

Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200	Тестовий бал	Рейтингова оцінка 100–200
0	не склав	35	122	70	169
1	не склав	36	124	71	170
2	не склав	37	126	72	171
3	не склав	38	127	73	172
4	не склав	39	129	74	173
5	не склав	40	131	75	174
6	не склав	41	132	76	175
7	не склав	42	134	77	176
8	не склав	43	135	78	177
9	не склав	44	137	79	178
10	не склав	45	138	80	179
11	не склав	46	140	81	180
12	не склав	47	141	82	181
13	не склав	48	143	83	182
14	не склав	49	144	84	183
15	не склав	50	145	85	184
16	не склав	51	147	86	185
17	не склав	52	148	87	186
18	не склав	53	149	88	187
19	не склав	54	150	89	188
20	не склав	55	152	90	189
21	не склав	56	153	91	190
22	не склав	57	154	92	191
23	100	58	155	93	192
24	102	59	156	94	193
25	104	60	157	95	193,5
26	106	61	159	96	194
27	107	62	160	97	195
28	109	63	161	98	196
29	111	64	162	99	197
30	113	65	163	100	197,5
31	115	66	164	101	198
32	117	67	165	102	199
33	119	68	166	103	199,5
34	120	69	167	104	200

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМАТИЧНИЙ РОЗДІЛ 1

ТЕМА 1. Фонетика. Орфоепія. Лексикологія. Фразеологія. Будова слова. Словотвір.....(2 год.)

Фонетика як наука про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Склад. Складоподіл. Наголос. Уподібнення. Спрощення. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Орфоепія. Вимова приголосних звуків. Вимова слів з апострофом.

Лексикологія як наука про слово. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я, афоризми.

Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.

ТЕМА 2. Усна народна творчість. Література Київської Русі. Давня українська література(2 год.)

Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Тематика, образи, зміст народних дум і балад. Історичні пісні. Пісні, що приписують Марусі Чурай.

«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). «Слово про похід Ігорів».

Г. Сковорода. Життя і творчість. «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень». І. Котляревський. Життя і творчість. «Енеїда». «Наталка Полтавка».

ТЕМА 3. Морфологія.....(2 год.)

Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід. Число. Іменники. Відмінки іменників. Відміни іменників. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Прикметник як частина мови. Розряди прикметників за значенням. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників. Особливості відмінювання прикметників.

ТЕМА 4. Література кін. XVIII – поч. XX ст. Література кін. XVIII – поч. XX ст. (2 год.)

Т. Шевченко. Творчість раннього періоду. «Катерина». Творчість періоду «трьох літ». «Кавказ», «Сон» («У всякого своя доля»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт».

П. Куліш. Життя і творчість. «Чорна рада».

Іван Нечуй-Левицький. Життя і творчість. «Кайдашева сім'я». Панас Мирний. Життя і творчість. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (I, IV частини).

Іван Карпенко-Карий. Життя і творчість. «Мартин Боруля». І. Франко. Життя і творчість. «Чого являєшся мені у сні», «Мойсей», «Захар Беркут».

ТЕМА 5. Морфологія. Числівник. Займенник(2 год.)

Числівник як частина мови. Розряди числівників за значенням. Групи числівників за будовою. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Займенник як частина мови. Розряди займенників за значенням. Особливості відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.

ТЕМА 6. Морфологія. Дієслово.....(2 год.)

Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів. Родові та числові форми дієслів. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Дієприкметник як особлива форма дієслова. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на *-но*, *-то*. Дієприслівник як особлива форма дієслова. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.

ТЕМА 7. Морфологія. Прислівник. Морфологія. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук.....(2 год.)

Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.

Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням. Групи прийменників за будовою. Зв'язок прийменника з непрямими відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю. Групи сполучників за вживанням. Правопис сполучників. Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням. Правопис часток. Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків. Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням. Групи прийменників за будовою. Зв'язок прийменника з непрямими відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю. Групи сполучників за вживанням. Правопис сполучників. Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням. Правопис часток. Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків.

ТЕМА 8. Література кін. XVIII – поч. XX ст.....(2 год.)

М. Коцюбинський. Життя і творчість. «Тіні забутих предків». «Intermezzo». В. Стефаник. Життя і творчість. «Камінний хрест». О. Кобилянська. Життя і творчість. «Valse melancholique». Леся Українка. Життя і творчість. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».

М. Вороний. Життя і творчість. «Блакитна Панна». О. Олесь. Життя і творчість. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..». П. Тичина. Життя і творчість. «О панно Інно», «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...».

М. Рильський. Життя і творчість. «У теплі дні збирання винограду...».

М. Хвильовий. Життя і творчість. «Я (Романтика)». Ю. Яновський. Життя і творчість. «Майстер корабля».

Богдан-Ігор Антонич. Життя і творчість. «Різдво». А. Малишко. Життя і творчість. «Пісня про рушник». В. Сосюра. Життя і творчість. «Любіть Україну».

Остап Вишня. Життя і творчість. «Моя автобіографія», «Сом». М. Куліш. Життя і творчість. «Мина Мазайло». В. Підмогильний. Життя і творчість. «Місто».

ТЕМА 9. Синтаксис. Речення.....(2 год.)

Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання; за емоційним забарвленням; за будовою; за складом граматичної основи; за наявністю чи відсутністю другорядних членів; за наявністю необхідних членів речення; за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів.

Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків. Способи їх вираження. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні.

ТЕМА 10. Синтаксис. Речення.....(2 год.)

Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена. Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.

Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення з відокремленими членами. Розділові знаки в ускладненому реченні. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення.

Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному.

Типи складних речень за способом зв'язку їх частин. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

ТЕМА 11. Література ХХ ст.....(2 год.)

О. Довженко. Життя і творчість. «Зачарована Десна». О. Гончар. Життя і творчість. «Модри Камень». В. Симоненко. Життя і творчість. «Ти знаєш, що ти – людина?», «Задивляюсь у твої зіниці», «Лебеді материнства» І. Драч. Життя і творчість. «Балада про соняшник». Василь Голобородько «Наша мова» В. Стус. Життя і творчість. «Господи, гніву пречистого...». Є. Маланюк. Життя і творчість. «Уривок з поеми».

Ліна Костенко. Життя і творчість. «Страшні слова, коли вони мовчать», «Маруся Чурай».

Г. Тютюнник. Життя і творчість. «Три зозулі з поклоном». Твори українських письменників-емігрантів. І. Багряний. Життя і творчість. «Тигрлови».

ТЕМА 12. Орфографія.....(2 год.)

Орфографія. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення *йо,ьо*. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі.

Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н* та *nn* у прикметниках і дієприкметниках, *не* з різними частинами мови. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок.

ТЕМА 13. Література ХХ- початку ХХІ ст. Розвиток мовлення. Сучасний літературний процес(2 год.)

Сучасний літературний процес. Постмодернізм, його риси. Сучасні часописи та альманахи.

Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Стилїстика. Стилї мовлення, їх основні ознаки, функції. Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності. Тема й основна думка висловлювання. Текст. Основні ознаки тексту. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Класифікація текстів. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ, КОНТРОЛЬНИХ, КОНСУЛЬТАЦІЙ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СЛУХАЧІВ

№ п/п	ТЕМА ЗАНЯТТЯ	Кількість годин		
		практичні	пробне тестування	СРС
1	Пробне тестування		4	
2	Фонетика як наука про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Склад. Складоподіл. Наголос. Уподібнення. Спрощення. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Орфоепія. Вимова приголосних звуків. Вимова слів з апострофом. Лексикологія як наука про слово. Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Лексика української мови за походженням. Загальнонавчальні слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання. Поняття про стійкі сполуки слів і вирази. Фразеологізми. Приказки, прислів'я. Будова слова. Словотвір.	2		10
3	Усна народна творчість. Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень. Тематика, образи, зміст народних дум і балад. Історичні пісні. Пісні, що приписують Марусі Чурай. «Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). «Слово про похід Ігорів». Г. Сковорода. Життя і творчість. «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень». І. Котляревський. Життя і творчість. «Енеїда». «Наталка Полтавка».	2		10
4	Морфологія як розділ мовознавчої науки про частини мови. Іменник як частина мови. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід. Число. Іменники. Відмінки іменників. Відміни іменників. Особливості вживання та написання відмінкових форм. Невідмінювані іменники в українській мові. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Прикметник як частина мови. Розряди прикметників за значенням. Якісні прикметники. Ступені порівняння якісних прикметників. Особливості відмінювання прикметників.	2		10

5	<p>Т. Шевченко. Творчість раннього періоду. «Катерина».</p> <p>Т.Шевченко. Творчість періоду «трьох літ». «Кавказ», «Сон», («У всякого своя доля»), «І мертвим, і живим, і ненарожденним...», «Заповіт».</p> <p>П. Куліш. Життя і творчість. «Чорна рада».</p> <p>Іван Нечуй-Левицький. Життя і творчість. «Кайдашева сім'я». Панас Мирний. Життя і творчість. «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (I, IV частини)</p> <p>Українська драматургія другої половини ХІХ ст.</p> <p>Іван Карпенко-Карий. Життя і творчість. «Мартин Боруля». І. Франко. Життя і творчість. «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні». І. Франко. «Мойсей».</p>	2		10
6	<p>Числівник як частина мови. Розряди числівників за значенням. Групи числівників за будовою. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Займенник як частина мови. Розряди займенників за значенням. Особливості відмінювання займенників. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.</p>	2		10
7	<p>Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів. Родові та числові форми дієслів. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Дієприкметник як особлива форма дієслова. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на <i>-но</i>, <i>-то</i>. Дієприслівник як особлива форма дієслова. Дієприслівники доконаного й недоконаного виду, їх творення. Дієприслівниковий зворот.</p>	2		10
8	<p>Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням. Ступені порівняння прислівників. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів. Правопис прислівників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.</p> <p>Прийменник як службова частина мови. Групи прийменників за походженням. Групи прийменників за будовою. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю. Групи сполучників за вживанням. Правопис сполучників. Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням. Правопис часток. Вигук як частина мови. Групи вигуків за походженням. Значення вигуків. Звуконаслідувальні слова. Правопис вигуків.</p>	2		10

9	<p>М. Коцюбинський. Життя і творчість. «Тіні забутих предків». М. Коцюбинський. «Intermezzo». О. Кобилянська. Життя і творчість. «Valse melancholsque». Леся Українка. Життя і творчість. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».</p> <p>М. Вороний. Життя і творчість. «Блакитна Панна». О. Олесь. Життя і творчість. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..». П. Тичина. Життя і творчість. «Пам'яті тридцяти», «О панно Інно», «Ви знаєте, як липа шелестить...». М. Рильський. Життя і творчість. «Молюсь і вірю...». М. Хвильовий. Життя і творчість. «Я (Романтика)». Ю. Яновський. Життя і творчість. «Майстер корабля». Богдан-Ігор Антонич. Життя і творчість. «Різдво». А. Малишко. Життя і творчість. «Пісня про рушник». В. Сосюра. Життя і творчість. «Любіть Україну».</p> <p>Остап Вишня. Життя і творчість. «Моя автобіографія», «Сом». М. Куліш. Життя і творчість. «Мина Мазайло». В. Підмогильний. Життя і творчість. «Місто».</p>	2		10
10	<p>Завдання синтаксису. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені. Речення як основна синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою висловлювання; за емоційним забарвленням; за будовою; за складом граматичної основи; за наявністю чи відсутністю другорядних членів; за наявністю необхідних членів речення; за наявністю чи відсутністю ускладнювальних засобів.</p> <p>Просте двоскладне речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Особливості узгодження присудка з підметом. Способи вираження підмета. Типи присудків. Способи їх вираження. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні. Означення узгоджене й неузгоджене. Прикладка як різновид означення. Додаток. Типи обставин за значенням. Способи вираження означень, додатків, обставин. Порівняльний зворот. Функції порівняльного звороту в реченні.</p>	2		10
11	<p>Односкладні речення. Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена. Способи вираження головних членів односкладних речень. Розділові знаки в односкладному реченні.</p> <p>Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами. Речення з відокремленими</p>	2		8

	<p>членами. Розділові знаки в ускладненому реченні. Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, словосполученнями, реченнями, їх значення.</p> <p>Складне речення. Ознаки складного речення. Засоби зв'язку простих речень у складному.</p> <p>Типи складних речень за способом зв'язку їх частин. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення. Складносурядне речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення.</p> <p>Складнопідрядне речення, його будова. Головне й підрядне речення. Підрядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку у складнопідрядному реченні. Основні види підрядних речень. Складнопідрядні речення з кількома підрядними, їх типи за характером зв'язку між частинами. Складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Безсполучникове складне речення. Типи безсполучникових складних речень за характером смислових відношень між складовими частинами-реченнями. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.</p>			
12	<p>О. Довженко. Життя і творчість. «Зачарована Десна». О. Гончар. Життя і творчість. «Модри Камень». В. Симоненко. Життя і творчість. «Ти знаєш, що ти – людина?», «Задивляюсь у твої зіниці», «Лебеді материнства». І. Драч. Життя і творчість. «Балада про соняшник». В. Стус. Життя і творчість. «господи, гніву пречистого...». В. Голобородько «Наша мова». Д. Павличко «Два кольори».</p> <p>Ліна Костенко. Життя і творчість. «Страшні слова, коли вони мовчать», «Маруся Чурай». Г. Тютюнник. Життя і творчість. «Три зозулі з поклоном».</p> <p>Твори українських письменників-емігрантів. І. Багряний. Життя і творчість. «Тигролови». Є. Маланюк. Життя і творчість. «Уривок з поеми»</p>	2		8
13	<p>Орфографія. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення <i>йо, ьо</i>. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі.</p> <p>Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис <i>н</i> та <i>nn</i> у прикметниках і дієприкметниках, <i>не</i> з різними частинами</p>	2		8

	мови. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок.			
14	Сучасний літературний процес. Постмодернізм, його риси. Сучасні часописи та альманахи. Способи відтворення чужого мовлення. Пряма й непряма мова. Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Стилїстика. Стилї мовлення, їх основні ознаки, функції. Загальне уявлення про спілкування й мовлення; види мовленнєвої діяльності. Тема й основна думка висловлювання. Текст. Основні ознаки тексту. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Класифікація текстів. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.	4		4
	Всього	28	4	118

Загальний обсяг *150 год.*, у тому числі:

Практичних – *28 год.*

Пробне тестування – *4 год.*

Самостійної роботи – *118 год.*

Заняття 1. Пробне тестування. (4 год.)

Заняття 2. Фонетика. Орфоепія. Лексикологія. Фразеологія. Будова слова. Словотвір.(2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Вправи на закріплення матеріалу. Фонетичний запис слів

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Заняття 3. Усна народна творчість. Література Київської Русі. Давня українська література. Нова українська література. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Художній аналіз пісень.

Література: основна: [1;3;6].

Додаткова: [11; 13; 17]

Заняття 4. Морфологія. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Вправи на закріплення матеріалу.

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Заняття 5. Література кін. XVIII – поч. XX ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Художній аналіз твору.

Література: основна: [1;3;6].

Додаткова: [11; 13; 17]

Заняття 6. Морфологія. Числівник. Займенник. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Вправи на закріплення матеріалу.

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Заняття 7. Морфологія. Дієслово. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Вправи на закріплення матеріалу.

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Заняття 8. Морфологія. Прислівник. Прийменник. Сполучник. Частка. Вигук. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Вправи на закріплення матеріалу.

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Заняття 9. Література ХХ ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Художній аналіз творів.

Література: основна: [2; 3; 5; 6].

Додаткова: [7; 10; 11; 13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 10. Синтаксис. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (10 год.)

Вправи на закріплення матеріалу.

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Заняття 11. Синтаксис. Складне речення. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (8 год.)

Вправи на закріплення матеріалу.

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Заняття 12. Література ХХ ст. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (8 год.)

Художній аналіз твору.

Література: основна: [2; 3; 5; 6].

Додаткова: [7; 10; 11; 13; 14; 15; 16; 17]

Заняття 13. Орфографія. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи (8 год.)

Вправи на закріплення матеріалу.

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]

Заняття 14. Розвиток мовлення. Сучасний літературний процес. (4 год.)

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

Вправи на закріплення матеріалу.

Художній аналіз творів деяких авторів.

Література: основна: [1; 2; 3; 4; 5; 6].

Додаткова: [6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17]

ПРИКЛАД ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ З КУРСУ «УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА»

УКРАЇНСЬКА МОВА

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

Позначте рядок, у якому всі слова мають звук [с'].

- А хочеться, міст, сільський, восьмий
- Б вісь, письмо, свято, чашці
- В піст, зачиняється, сім, сьогодні
- Г вариться, дивуватися, лізь, світ

Позначте рядок, у якому всі слова написано правильно.

- А мудрістю, бездонний, статей, лібрето
- Б булла, Мароко, сюрреалізм, невинний
- В зацікавлений, оббігти, мадонна, засіяний
- Г пам'яттю, нетто, невпинно, бароко

Виберіть правильний варіант написання назв територій, утворених від слів Донецьк, Київ, Івано–Франківськ, Чернівці:

- А Донеччина, Київщина, Івано-Франківщина, Чернівеччина
- Б Донетчина, Київщина, Іванофранківщина, Чернівеччина
- В Донеччина, Київщина, Іванофранківщина, Чернівеччина
- Г Донеччина, Київщина, Іванофранківщина, Черніветчина

У котрому рядку допущено помилку у правописі префіксів?

- А безграмотний, скрикнути, розгорнути
- Б стримувати, розкрутити, безіменний
- В безпечний, сформувати, роскопати
- Г безкоштовний, списувати, розгойдати

Розтлумачте значення фразеологізму *липнути, як реп'ях*.

- А набридливо виявляти свою приязнь, нав'язувати кому-небудь своє товариство
- Б виявляти свою приязнь до когось, великий інтерес до чого-небудь
- В несподівано з'явитися, неприємно вразити кого-небудь
- Г не наважитися на рішучий вчинок

Правильно утворено всі імена по батькові в рядку:

- А Юрійович, Петрівна, Валерієвич
- Б Іванівна, Іллінічна, Геннадійович
- В Святославович, Матвійович, Ігоревна
- Г В'ячеславівна, Євгенович, Кузьмич

ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ

Установіть відповідність між словами та визначеннями.

1 епітелій, модернізм, гістологія	А терміни
2 річка, струмок, ставок, гілка	Б емоційно забарвлені
3 чоло, аршин, верста, чадо	В історизми
4 дівчисько, їстоньки, базікати, песик	Г загальноживані
	Д архаїзми

Установіть відповідності між назвами розділів мовознавства та їх короткими визначеннями.

1 фонетика	А вивчає словниковий склад мови
2 лексикологія	Б вивчає сукупність правил про літературну вимову
3 орфоепія	В вивчає структуру слів і способи їх творення
4 словотвір	Г вивчає звуковий склад мови
	Д вивчає особливості будови, семантики й функціонування синтаксичних одиниць

Установіть відповідності між звуком та словом, у якому цей звук є.

1 звук [д'] є у слові	А підживлюється
2 звук [ц:] є у слові	Б шість
3 звук [ш:] є у слові	В дім
4 звук [дж] є у слові	Г зшаленіти
	Д джміль

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

ЗАВДАННЯ З ВИБОРОМ ОДНІЄЇ ПРАВИЛЬНОЇ ВІДПОВІДІ

Цей уривок про визволення з турецької неволі козаків є у творі.

- Ой визволи, може, нас, всіх бідних невольників,
З тяжкої неволі,
З віри бусурменської,
На ясні зорі,
На тихі води,
У край веселий,
У мир хрещений!
Вислухай, Боже, у просьбах щирих,
У нещасних молитвах
Нас, бідних невольників!*
А «Маруся Богуславка»
Б «Чи не той то хміль...»
В «Ой, летіла стріла»
Г «Ой Морозе, Морозенку...»

Твір, що правильно визначено в попередньому запитанні, належить до жанру:

А балади	В думи
Б історичної пісні	Г соціально-побутової пісні

В уривку з «Повісті минулих літ» «І рекли ...: «Платіть нам дань». І порадилися поляни, І дали від диму меч, І понесли ... своєму князю І до старійшин своїх І вістять їм: «Це добули нову дань» замість пропущених слів слід вжити:

А печеніги	В половці
Б татари	Г хозари

ЗАВДАННЯ НА ВСТАНОВЛЕННЯ ВІДПОВІДНОСТІ

Установіть відповідність між твором і визначенням жанру:

1 «Бджола і Шершень»	А літопис
2 «Енеїда»	Б історичний роман
3 «Сон»	В бурлескно-трагедійна поема
4 «Чорна рада»	Г байка
	Д сатирична поема

Установить відповідність (твори Т. Шевченка):

1 Дивлюся, аж світає,
Край неба палає,
Соловейко в темнім гаї
Сонце зострічає.

2 Не дуріте самі себе,
Учітесь, читайте,
І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь

3 Та не однаково мені,
Як Україну злії люде
Присплять, лукаві, і в огні
Її, окраденую, збудять...
Ох, не однаково мені.

4 За горами гори, хмарою повиті,
Засіяні горем, кровію политі.
Споконвіку Прометей
Там орел карає,
Що день Божий довбе ребра
Й серце розбиває.

А «Кавказ»

Б «Катерина»

В «І мертвим, і живим...»

Г «Сон»

Д «Мені однаково...»

ЗАВДАННЯ З РОЗГОРНУТОЮ ВІДПОВІДДЮ

Власне висловлення на тему

Історія – найкращий учитель, у якого найгірші учні (Індіра Ганді)

Вимоги до висловлення:

- обсяг – 200-250 слів;
- тип мовлення – твір-роздум (тема; аргументи; приклад з літератури чи з інших видів мистецтва; приклад, що є історичним фактом або випадком із життя; висновок).

Учасник тестування може висловити будь-який погляд на запропоновану тему, який може й не поділятися екзаменаторами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Солод Ю. Українська класична література. Конспект. Підручник за програмою 9–10 класів для підготовчих відділень. – К.: Світло знань, 2006, 2008
2. Солод Ю. Українська література – ХХ: погляд на межі тисячоліть. Навч. пос. за прогр. 11 кл. – К.: Світло знань, 1999
3. Ковалів Ю.І. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. – К.: Видавничий центр «Академія», 2007
4. Історія української літератури 70–90 років ХІХ ст.: У 2 т. / За ред. проф. О.Гнідан. – К., 1999
5. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Підручник / За ред. В.Г.Дончика. – К.: Либідь, 1998
6. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Гром'яка та ін. – К., 1987

Додаткова:

7. Краса і сила українського слова. Хрестоматійні тексти ХХ століття. Навч. пос. за прогр. 10–11 кл. / Упорядник і автор Юлія Солод. – К.: Світло знань, 2000
8. Духовні криниці. Хрестоматія з української літератури / Упорядники Г.Семенюк, П.Хропко. – К.: Освіта, 2002
9. Гаєвська Н.М. Українська література ХІХ ст. Хрестоматія. За ред. Н.М.Гаєвської. – К.: Либідь, 2006
10. Живиця. Хрестоматія української літератури ХХ ст.: У 2-х кн. / За редакцією М.М.Конончука. – К.: Твім інтер, 1998.
11. Іспит з української літератури / За ред. проф. Н.М.Гаєвської, керівник проекту проф. Г.Ф.Семенюк. – К., 2003
12. Міщенко О.І. Українська література. Підручник для 10 класу, – К.: Освіта, 2005
13. Бернадська Н.І. Українська література ХХ століття. – К.: Знання-Прес, 2002
14. Семенюк Г.Ф., Гуляк А.Б. Срібний птах: Хрестоматія з української літератури для 11 класу загальноосвітніх навчальних закладів: У 2 ч. – К.: Освіта, 2006
15. Семенюк Г., Ткачук М., Ковальчук О. Українська література. Підручник для 11 класу, – К.: Освіта, 2002
16. Українська література у портретах і довідках. / За ред. П.Кононенка. – К. Либідь, 2000
17. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 3 кн. / За ред. В.Яременка. – К.: Рось, 1994

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Основна:

1. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні; Ін-т української мови. – К.: Наукова думка, 2016.
2. Ющук І.П. Українська мова. – К.: Либідь, 2003.
3. Ющук І.П. Українська мова. Вправи. – К.: Либідь, 2009
4. Фурдуй М.І. Українська мова. Практикум з правопису. – К.: Либідь, 2008
5. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2003.

Додаткова:

6. Гнатюк Л.П., Бас-Кононенко О.В. Українська мова. – Вид. 4-те, випр. і доповн. – К.: Знання-Прес, 2006.
7. Коваленко Л.Т., Авраменко О.М. Українська мова та література. Збірник тестових завдань. – К.: Грамота, 2007.
8. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів. – К.: Вища школа, 2003.
9. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. – К.: Либідь, 2001.
10. Сучасна українська мова / За ред. О.Пономарева. – К.: Либідь, 2001.
11. Українська мова. Тести. 5-12 класи: Посібник / За ред. Н.В.Гуйванюк. – К.: Видавничий центр «Академія», 2006.
12. Українська мова. Енциклопедія. – К.: Укр. енциклопедія ім. М.П.Бажана, 2004.